

νά δώσωσι λόγον περί οὔτινος διδάσκουσι.

Ἀποσκοπῶν δὲ εἰς τὴν παγίωσιν τῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν διασημοτέρων κλασμάτων τῆς λευκῆς φυλῆς, ἐνότητος παραδειγμένης ὑπὸ τῆς Βίβλου, ἀπεπειράθη νὰ προσεγγίση διὰ τῆς συγκεκριμένης γραμματικῆς τοὺς Ἀριανούς τοῖς Σημίταις. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην ἀπέμεινε σχεδὸν μόνος, αὐτὸς παρέσχε δείγματα πολλῆς λεπτότητος καὶ εὐφυοῦς δεξιότητος. Ἀλλὰ τὸ κύριον αὐτοῦ σύγγραμμα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γλωσσολογίας *Spoudῶν* (*Corsi di glottologia*), ὧν περ ἐξῆλθεν ἐν τούτοις εἰς φῶς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὁποῖον θὰ περιεποίει τιμὴν εἰς τὴν πατρίδα τῶν *Bopp*, τῶν *Schleicher*, τῶν *Pott* καὶ τῶν *Benfey*. Ὁ σοφὸς συγγραφεὺς ἀπ' ἀρχῆς συγκρίνει τὴν Σανσκριτικὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν, παραλείπων πρὸς ὥρας τὴν τρίτην τῶν Πελασγικῶν ἢ Γραικο-Ῥωμαϊκῶν, τὴν Ἀλβανικὴν. Ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη ὀπωσδήποτε δὲν ἀφαιρεῖ ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ *Ascoli* ἀξίαν ἐξαιρετικὴν. Οὗτος ἐμβριθέστατα ἐπραγματεύθη ἅπαντα τὰ φωνολογικὰ ζητήματα.

Ἀναμφιβόλως, Κύριοι, οὐδὲν ἔθνος τῆς ἐνδόξου Πελασγικῆς φυλῆς, εἰς ἣν ἀνήκομεν, δύναται ν' ἀνταγωνισθῇ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς φιλολογίας πρὸς τὴν Γερμανίαν, τὴν δυναμένην ν' ἀντιτάξῃ ἡμῖν πλῆθος σοφῶν. Ἀλλ' ἀνέκαθεν τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ἀδιαφιλονεικῆτους ἀνεπτύξαμεν προόδους. Ἡ νέα Ἑλλάς δύναται νὰ ἐγκαυχηθῇ ἐπὶ φιλολόγοις, ὧν οὐ τοῦ παρόντος ἢ κατ' ὄνομα μνεῖα. Καὶ οἱ Ἀλβανοὶ, οἱ μέχρι τινὸς μὴ ἔχοντες ἄλλο τι «ἢ ἀναμνήσεις πολέμου ἐν τῇ ἀνησύχῳ αὐτῶν ψυχῇ» ἀχολοῦνται ἤδη περὶ τὰς πηγὰς τῆς γλώσσης καὶ τὰ δημοτικὰ ἄσματα, τινὲς δὲ σοφοὶ ἐξ αὐτῶν, οἱ πρόγονοι τῶν ὁποίων κατάγονται ἐκ τῆς χώρας τοῦ *Scender-bey*, ἐγένοντο ἄξιοι ἐνθαρρύνσεως παρ' ἀνδράσι λίαν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀρμοδίους. Ἡ Ἰταλία δὲν ἀπέμεινε ἀνεργὸς ὡς κοινῶς πιστεύεται. Τὸ παράδειγμα δοθέν τῇ Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀθανάτου *Burkhouf* δὲν ἔμεινε ἀνευ μιμητῶν· ἐάν δὲ τὰ

τέκνα τῆς ἀτρομήτου Γαλλίας καὶ τῆς ὠραίας Ἀysonίας ἔχυσαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων ἐν Παλαίστρῳ, Μελεγνάνῳ, Μαγέντα καὶ Σολφερίνῳ, ὡς ἐκ τῶν σχέσεων προεβλήθουσιν ἀπὸ τοῦ εὐγενοῦς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτος, αὐτοὶ κατενόησαν ὅτι ὑπάρχουσι διὰ τοὺς λαοὺς «συμμαχίαι» τοσούτω μᾶλλον ἄξιοι τοῦ ὀνόματος τῶν «ἀγίων» ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν δεσποτῶν αὐστηραῖς συνθήκαις, καθόσον αἱ συμμαχίαι αὗται σκοποῦσι τὴν ἐκ τοῦ κόσμου ἀποδίωξιν τῆς δουλείας, τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς δεισιδαιμονίας.

ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΥΠΑΡΞΕΩΣ
ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΟΜΕΝΗΣ ΕΚ ΤΩΝ
ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Ἐπάρχει εἰς Θεός· τὰ φυτὰ τῆς κοιλάδος καὶ αἱ κέδροι τοῦ βουνοῦ τὸν εὐλογοῦσι, τὸ ἔντομον ψιθυρίζει τοὺς αἶνους αὐτοῦ, ὁ ἐλέφας τὸν προσκυνεῖ εἰς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, τὸ πτηνὸν τὸν ὑμνολογεῖ ἐντὸς τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων, ὁ κεραυνὸς ἀντηχεῖ τὴν δυνάμιν του καὶ ὁ Ὠκεανὸς κηρύττει τὸ ἄπειρον αὐτοῦ. Μόνον ὁ ἄφρων εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Δὲν ὑπάρχει Θεός.

Ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅστις εἶπε τοῦτο, δὲν ὕψωσε ποτὲ ἐν τῇ δυστυχίᾳ αὐτοῦ τὰ βλέμματά του πρὸς τὸν οὐρανὸν ἢ ἐν τῇ εὐτυχίᾳ του δὲν ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς τὴν γῆν; Ἡ φύσις ἄρα γε διάκειται μακρὰν αὐτοῦ, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν νὰ μὴ τὴν ἐθεώρησε, ἢ μήπως νομίζει αὐτὴν ἀπλοῦν ἐξαγόμενον τῆς τύχης; Ἀλλὰ ποῖα τύχη ἠδυνήθη νὰ θέσῃ εἰς τάξιν καὶ συναρμολογήσῃ ἄτακτον καὶ ἀσυνάρτητον ὕλην;

Δύναται τις νὰ εἶπῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκδηλουμένη ἔννοια, καὶ ὅτι τὸ σύμπαν εἶναι ἡ φαντασία αὐτοῦ ἀποκατασταθεῖσα αἰσθητή. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν καλλονὴν τῆς φύσεως ὡς ἀπόδειξιν ἀνω-

τέρας διανοίας ὄφειλον νὰ παρατηρήσωσιν ἐν πράγματι, ὅπερ αὐξάνει θαυμασίως τὴν σφαῖραν τῶν θαυμάτων, δηλαδὴ ὅτι ἡ κίνησις καὶ ἡ ἀνάπυσις, τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς, αἱ ἐποχαί, ἡ πορεία τῶν ἀστέρων, οἵτινες μεταβάλλουσι τὰς σκηνογραφίας τοῦ κόσμου, εἶναι μόνον φαινομενικῶς διαδοχικαί, πράγματι ὅμως εἶναι σταθεραί. Ἡ σκηνή, ἣτις ἐξελίφεται δι' ἡμᾶς, χρωματίζεται δι' ἄλλον κόσμον· οὐχὶ τὸ θέαμα ἀλλ' ὁ θεατὴς ἀλλάσσει. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἠνωσεν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τὴν ἀπόλυτον καὶ τὴν προσευτικὴν διάρκειαν· ἡ πρώτη ὑπάρχει ἐν τῷ χρόνῳ, ἡ δευτέρα ἐν τῷ τόπῳ· δια μὲν τῆς πρώτης αἱ χάριτες τοῦ συμπαντος εἶναι ἀδικίρετοι, ἀόριστοι, πάντοτε αἱ αὐταί· δια δὲ τῆς δευτέρας εἶναι πολλαπλάσιαι, τέλειαι καὶ νέαι· ἄνευ τῆς πρώτης δὲν θὰ ὑπῆρχε μεγαλεῖον ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἄνευ τῆς δευτέρας θὰ ὑπῆρχε μονοτονία.

Ἐνταῦθα ὁ χρόνος παρουσιάζεται ἡμῖν ὑπὸ νέαν ἀναλογίαν· ἡ ἐλαχίστη μερίς αὐτοῦ γίνεται ἐν ὅλῳ, ὅπερ συμπεριλαμβάνει τὸ πᾶν καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ πάντα τροποποιοῦνται, ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐνὸς ἀτόμου μέχρι τῆς γεννήσεως ἐνὸς κόσμου· ἕκαστον λεπτόν εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μικρὰ αἰωνιότης. Ἐνώσετε λοιπὸν εἰς τὴν αὐτὴν στιγμήν διὰ τοῦ συλλογισμοῦ τὰ ὠραιότερα περιστατικά τῆς φύσεως, ὑποθέσατε ὅτι βλέπετε εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ ὅλας τὰς ἐποχάς, πρωτὴν τινὰ τῆς ἀνοιξέως καὶ πρωΐαν φθινοπωρικὴν, νύκτα ἀστεροειδῆ καὶ νύκτα κεκαλυμμένην ὑπὸ νεφῶν, λειμῶνας πεποικιλμένους ἐξ ἀνθέων, δάση γυμνωθέντα ὑπὸ τῆς πάχνης, ἀγροὺς χρυσαμένους ὑπὸ τοῦ θέρους καὶ θὰ ἔχητε τότε ἰδέαν σαφῆ τοῦ θεάματος τοῦ κόσμου. Ἐνῶ θαυμάζετε τὸν ἥλιον, ὅστις βυθίζεται ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς δύσεως, ἄλλος παρατηρητὴς τὸν βλέπει ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ἀνατολικῶν κλιμάτων. Διὰ τινος ἀκατανοήτου μαγείας τὸ γηραιὸν τοῦτο ἄστρον, ὅπερ κοιμάται κεκμηκὸς καὶ καίον ἐν τῇ ἐσπερινῇ κόνει, εἶναι τὴν στιγμήν

ταύτην ὁ κάθυγρος ἐκεῖνος ἀστὴρ ὁ ἐγειρόμενος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λευκοφαοῦς πέπλου τῆς χρυσαυγῆς; Εἰς ἐκάστην στιγμήν τῆς ἡμέρας ὁ ἥλιος ἐγείρεται, λάμπει εἰς τὸ ζενίθ αὐτοῦ καὶ κατακλίνεται ὑπεράνω τοῦ κόσμου· ἢ κάλλιον αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν μᾶς ἀπατῶσι καὶ δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀνατολή οὔτε μεσημβρία οὔτε πραγματικὴ δύσις. Τὸ πᾶν μετατρέπεται εἰς σημεῖον τι σταθερον, ἐξ οὗ ὁ λύχνος τῆς ἡμέρας ἐκχέει εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τρεῖς λάμπεις ἐν μιᾷ οὐσίᾳ. Ἡ τριπλῆ αὕτη αἴγλη εἶναι πᾶν ὅτι παρέχει ὠραιότερον ἢ φύσις· καθότι χορηγοῦσα ἡμῖν τὴν ἰδέαν τῆς αἰδίου μεγαλοπρεπείας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, μᾶς δεικνύει ὡσαύτως τὴν φωταυγῆ εἰκόνα τῆς τρισηνδόξου αὐτοῦ Τριάδος.

Δύναται τις νὰ φαντασθῆ τί ἤθελε συμβῆναι ἐν τῇ φύσει, ἐὰν αὕτη ἐγκατελείπετο εἰς τὴν μόναν κίνησιν τῆς ὕλης; Τὰ νέφη, ὑποτασσόμενα εἰς τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος, ἤθελον πέσει καθέτως ἐπὶ τῆς γῆς ἢ ἤθελον ἀναστῆ δίκην πυραμίδων εἰς τὸν αἰθέρα· μίαν στιγμήν μετὰ ταῦτα ἡ ἀτμοσφαῖρα θὰ ἦτο πολὺ πυκνὴ ἢ πολὺ ἀραιωμένη διὰ τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς. Ἡ σελήνη, πολὺ πλησίον ἢ πολὺ μακρὰν ἡμῶν, πότε θὰ ἦτον ἀόρατος, πότε θὰ ἐφαίνετο αἵματηρά, κεκλυμμένη ἐκ μεγάλων κηλίδων ἢ καλύπτουσα διὰ τοῦ ὑπερμέτρου αὐτῆς κύκλου τὸν οὐράνιον θόλον· κυριευμένη οἶον ἐπὶ ὑπὸ παραδόξου μανίας, ἤθελε προβαίνειν ἀπὸ ἐκλειψιν εἰς ἐκλειψιν ἢ, συστρεφομένη μεταξὺ τῶν ἄκρων αὐτῆς, ἤθελεν ἀποκαλύψει τέλος τὴν ἄλλην αὐτῆς ἐπιφάνειαν, τὴν ὁποίαν ἡ γῆ δὲν γνωρίζει. Οἱ ἀστέρες ἤθελον φανῆ κυριευμένοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς σκοταδινίας· δὲν ἤθελεν ὑπάρχει πλέον εἰμὴ σειρά καταπληκτικῶν συνδυασμῶν· αἴφνης εἰς ἀστερισμὸς τοῦ θέρους ἤθελε προσβληθῆ ὑφ' ἐνὸς ἀστερισμοῦ τοῦ χειμῶνος· ὁ Ταῦρος ἤθελεν ὁδηγεῖ τὰς Πλειάδας καὶ ὁ Λέων θὰ ἐβρυχάτο ἐντὸς τοῦ Ἰδροχόου· πότε μὲν οἱ ἀστέρες ἤθελον διέλθει μὲ τὴν ὁρμὴν τῆς ἀστραπῆς, πότε δὲ θὰ ἴσταντο ἀκίνητοι· ἐνίοτε, συσπρωγμένοι ἐν συμπλέγματι, ἤθε-

λον σχηματίζει νέον γαλαξίαν· ἀκολουθῶς γινόμενοι πάντες ἄφαντοι, καὶ διασχίζοντες τὸ πέπλον τῶν κόσμων, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ἤθελον παρουσιάσει τὰς ἀδύσους τῆς αἰωνιότητος.

Πλὴν τοιαῦτα θεάματα δὲν θέλουσι τρομάξει τοὺς ἀνθρώπους πρὶν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ Θεὸς, ἐγκαταλείπων τὰς ἡνίας τοῦ κόσμου, δὲν θὰ ἔχη ἀνάγκην, ὅπως τὸν καταστρέψῃ, εἰμὴ νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ.

Ἐκ τῶν γενικῶν τούτων γνώσεων μεταβῶμεν ἤδη εἰς εἰδικὰς τινὰς ιδέας· ἴδωμεν ἂν δυνάμεθα νὰ ἀνακαλύψωμεν εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ ἔργου τὴν αὐτὴν σοφίαν, ἣν βλέπομεν ἐκπεφρασμένην ἐν τῷ συνόλω. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλομεν κάμει χρῆσιν τῆς μαρτυρίας πεπαιδευμένου οὐτινος αἱ γνώσεις περὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἔχουσι μέγα κύρος καὶ μεγίστην σπουδαιότητα.

Ὁ ἰατρὸς *Nieuwentyt* ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ ἐνησχολήθη ν' ἀποδείξῃ τὴν πραγματικότητα τῶν τελικῶν αἰτίων. Λαλῶν περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἅτινα παρατηρεῖ ἐν τῇ ἁρμονίᾳ αὐτῶν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς δημιουργίας ἐν γένει, ἀποδεικνύει, ὡς πρὸς τὸν ἀέρα, πῶς τὰ σώματα ἡμῶν θαυμασίως διατηροῦνται ὑπὸ ἀτμοσφαιρικὴν στήλην ἴσων ὡς πρὸς τὴν πίεσιν αὐτῆς μὲ βάρους εἰκοσιχιλιάδων λιτρῶν. Ἀποδεικνύει ὅτι, ἐὰν μεταβληθῇ μία μόνη ποιότης, εἴτε διὰ τῆς ἀραιώσεως, εἴτε διὰ τῆς πυκνότητος, ἐν τῷ στοιχείῳ ὅπερ ἀναπνέομεν, ἤθελεν ἐπαρκέσει ὅπως καταστρέψῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα. Ὁ ἀήρ ὑψώνει τοὺς ἀτμούς, ὁ ἀήρ κρατεῖ τὰ ὑγρά ἐντὸς τῶν ἀγγείων· διὰ τῶν κινήσεων αὐτοῦ καθαρίζει τοὺς οὐρανοὺς καὶ φέρει εἰς τὰς ἠπείρους τὰ νέφη τῆς θαλάσσης.

Ὁ *Nieuwentyt* ἀποδεικνύει ἀκολουθῶς τὴν ἀνάγκην τοῦ ὕδατος διὰ πλείστων ὄσων πειραμάτων. Τίς δὲν ἤθελε θαυμάσει τὸ θαῦμα τοῦ στοιχείου τούτου, ὅποταν ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ καὶ ἐναντίον τῶν νόμων τῆς βαρύτητος μεταβάλλεται εἰς στοιχεῖον

ἐλαφρότερον, ὅπως χορηγήσῃ ἡμῖν τὸν ὑετὸν καὶ τὴν δρόσον; Ἡ διάταξις τῶν ὀρέων ἐξ ὧν πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ, ἡ τοπογραφία αὐτῶν εἰς τὰς νήσους καὶ τὰς ἠπείρους, αἱ διαστάσεις τῶν κόλπων, τῶν ὄρμων, τῶν μεσογείων, ἡ ἄπειρος ὠφέλεια τῶν θαλασσῶν οὐδὲν διαφεύγει τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρός. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἀνακαλύπτει τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς ὡς στοιχείου, καὶ τοὺς ὠραίους αὐτῆς νόμους ὡς πλανήτου. Περιγράφει τὰς ὠφελείας τοῦ πυρὸς καὶ τὴν συνδρομὴν, ἣν λαμβάνει παρ' αὐτοῦ ἡ ἀνθρώπινος βιομηχανία.

Μεταβαίνων εἰς τὰ ζῶα, παρατηρεῖ ὅτι ἐκεῖνα, ἅτινα ὀνομάζομεν κατοικίδια, γεννῶνται ἀκριβῶς μὲ τὸν ἀναγκαῖον βαθμὸν ἰδιαιτέρας ὀρμῆς ὅπως ἐξημερωθῶσιν, ἐνῶ τὰ περιττὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον ζῶα διατηροῦσι πάντοτε τὴν ἀγρίαν αὐτῶν φύσιν. Εἶναι λοιπὸν τὸ αὐτόματον, ὅπερ ἐμπνέει εἰς τὰ ἡμέρα καὶ ὠφέλιμα ζῶα τὴν ἀπόφασιν νὰ ζῶσι κοινωνικῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγρῶν μας, εἰς δὲ τὰ κακοποιὰ νὰ πλανῶνται εἰς μονήρη καὶ ἀπρόσιτα μέρη; Διατί δὲν βλέπομεν ποιμνία τίγρεων ὀδηγούμενα ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ ποιμενικοῦ αὐλοῦ; Τὰ ἄγρια ταῦτα θηρία δὲν ἐχρησίμευον εἰμὴ νὰ σύρωσι τὸ ἄρμα θριαμβευτοῦ τινος τοσοῦτον σκληροῦ, ὅσον αὐτὰ τὰ ἴδια, ἢ νὰ κατατρώγῃσι χριστιανούς ἐν τινι ἀμφιθεάτρῳ; αἱ τίγρεις δὲν ἐξημερόνονται εἰς τὸ σχολεῖον τῶν ἀνθρώπων· πλὴν οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἐνίοτε ἄγριοι ἐν τῇ σχολῇ τῶν τίγρεων.

Τὰ πνηνὰ προσφέρουσιν εἰς τὸν ἡμέτερον φυσιογράφον ἀντικείμενον παρατηρήσεων ἐπίσης σπουδαῖον. Τὰ πτερά των, ἄνωθεν κυρτὰ καὶ κοῖλα ἔσωθεν, εἶναι κῶπαι ἐντελῶς κατασκευασμένα διὰ τὸ στοιχεῖον ὅπερ μέλλουν νὰ σχίσωσι Ὁ τρόχιλος, ὅστις τέρπεται εἰς τὰς βάρους, ἔτυχε διπλῶν βλεφαρίδων, ὅπως προφυλάξῃ τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκ παντὸς κινδύνου. Ἀλλὰ, θαυμαστή ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ! ἡ βλεφαρίς αὕτη εἶναι διαφανὴς καὶ ὁ ἀοιδὸς τῶν καλυβῶν δύναται νὰ χαμηλώσῃ τὸν διαπερα-

στικόν τοῦτον πέπλον χωρὶς ὁμῶς νὰ σερηθῇ τῆς δράσεως. Ἡ θεία Πρόνοια δὲν ἠθέλησε νὰ πλανᾶται οὗτος φέρων σταγόνα ὕδατος ἢ σπόρον κεχρίου εἰς τὴν φωλεάν του, οὔτε ἢ μικρὰ αὐτοῦ οἰκογένεια νὰ παραπονηταὶ διὰ τὴν κατάστασιν τῆς.

Καὶ διὰ τίνων εὐφυῶν ἐλατηρίων δὲν κινεῖται ὁ ποῦς τῶν πτηνῶν! Δὲν εἶναι ἡ κίνησις τῶν μυῶνων ἢ προσδιορίζουσα τὴν θέλησιν αὐτῶν, ὅπως μείνωσι στερεὰ ἐπὶ τῶν κλάδων, ἀλλ' ὁ ποῦς αὐτῶν εἶναι κατασκευασμένος εἰς τρόπον ὥστε, ὁσάκις πιέζεται εἰς τὸ κέντρον ἢ τὴν πτέρναν, οἱ δάκτυλοι κλείονται φυσικῶς ὑπὸ τοῦ σώματος, ὅπερ τοὺς καταπιέζει. Τοιοῦτοτρόπως, ὁπότεν βλέπωμεν περὶ λύχνων ἀφᾶς, ἐν καιρῷ χειμῶνος, κόρακας καθημένους ἐπὶ τῆς γυμνῆς κορυφῆς δρυός τινος, ὑποθέτομεν ὅτι ἴστανται δι' ἀνηκούστων κόπων ἐν τῷ μέσῳ τῶν νεφῶν καὶ τῆς θυέλλης ἀγρυπτοὶ καὶ προσεκτικοί, καὶ ἐν τούτοις ἀμέριμνοι περὶ τοῦ κινδύνου ἡσυχῶς ἀναπαύονται ἀψηφοῦντες τὴν τρικυμίαν· ὁ ἴδιος βορρᾶς προσκολᾷ αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ κλώνου ἐξ οὗ πιστεύομεν ὅτι μέλλουσι νὰ πέσωσι. Ὡς πρὸς τὸν διοργανισμὸν τῶν ἰχθύων, ἡ μόνη αὐτῶν ὑπαρξίς ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἡ σχετικὴ μεταβολὴ τῆς βαρύτητος αὐτῶν, μεταβολὴ δι' ἧς ἐπιπλέουσιν ἐντὸς ὕδατος ἐλαφροτέρου, ὡς καὶ ἐντὸς ὕδατος βαρυτέρου, καὶ καταβαίνουσιν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος εἰς τὰ βαθύτερα σπήλαια, εἶναι θαύματα διηνεκῆ· πραγματικὴ ὑδροστατικὴ μηχανή, ὃ ἰχθύς φανερῶνει χίλια φαινόμενα διὰ μέσον ἀπλῆς κύστης τὴν ὁποίαν ἐκκενώνει ἢ πληροῖ αἴρος κατ' ἀρέσκειαν.

Τὰ θαύματα τῆς ἀνθήσεως εἰς τὰ φυτὰ, ἢ χρῆσις τῶν φύλλων καὶ τῶν ριζῶν ἐξετάζονται μετὰ περιεργείας ὑπὸ τοῦ *Nieuwenhuyt*. Κάμνει τὴν ὡραίαν ταύτην παρατήρησιν, ὅτι οἱ σπόροι τῶν φυτῶν εἶναι οὕτω διατεθειμένοι ὡς ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς βαρύτητος αὐτῶν, ὥστε πίπτουσι πάντοτε ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῇ θέσει ἐνθα μέλλει νὰ βλαστήσωσι.

Τώρα, ἐάν τὸ πᾶν ἦτο τὸ ἐξαγόμενον

τῆς τύχης, τὰ τελικὰ αἷτια δὲν θὰ ἦσαν ἐνίοτε ἠλλοιωμένα; Διατί νὰ μὴν ὑπάρχουν ἰχθύες ἀνευ κύστης; Καὶ διατί ὁ ἀετιδεὺς, ὅστις δὲν ἔχει εἰσέτι ἀνάγκην ὕπλων, εἶναι ἐφωδιασμένος διὰ σκληροῦ βράμπους, ὅπως διατρύψῃ τὸ ὄστρακον τῆς κοιτίδος αὐτοῦ; Οὐδέποτε λάθος, οὐδέποτε περιστατικόν τοῦ εἴδους τούτου ἐν τῇ *τενελῇ* φύσει!

Ἐντούτοις ὑπάρχουσι τέρατα ἐν τῇ φύσει καὶ τὰ τέρατα ταῦτα δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἄντα σερημένα τινῶν ἐκ τῶν τελικῶν αἰτίων. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι τὰ ἄντα ταῦτα μᾶς προξενοῦν φρίκην· τοσοῦτον ἡ ἐμφυτος ὄρμη πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι ἰσχυρὰ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις! τοσοῦτον τρομάζουν, ὁσάκις δὲν βλέπουσι τὴν σφραγίδα τῆς ὑπερτάτης Διανοίας! Ὡς ἐκ τῶν ἀταξιῶν τούτων ἠθέλησάν τινες νὰ προτείνωσιν αἰτιολογίας ἐναντίον τῆς Προνοίας· ἡμεῖς ἀπεναντίας θεωροῦμεν αὐτάς ὡς τρανωτάτην ἀπόδειξιν τῆς ἰδίας αὐτῆς Προνοίας. Μᾶς φαίνεται ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε τὰ προϊόντα ταῦτα τῆς ὕλης, ὅπως μᾶς διδάξῃ τί δύναται νὰ εἶναι ἡ δημιουργία ἀνευ αὐτοῦ· εἶναι ἡ σκιά ἢ ἀποτελοῦσα ἐπιφανέστερον τὸ φῶς· εἶναι δεῖγμα τῶν νόμων ἐκείνων τοῦ αὐτομάτου, ὅπερ κατὰ τοὺς ἀθέους ἐγέννησε τὸν κόσμον.

Ἀναγνωρίσαντες ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῶν ὄντων τακτικὸν σχέδιον, ὅπερ δὲν δύναται τις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ αὐτόματον, καὶ τὸ ὁποῖον ὑποθέτει ἓνα διατάκτην, μένει νὰ ἐξετάσωμεν ἄλλα τελικὰ αἷτια ἐξ ἴσου γόνιμα καὶ θαυμάσια ὡς τὰ πρῶτα. Ὅπως μὴ κατηγορήσωσιν ἡμᾶς ἐπὶ ἀμαθείᾳ, ἀπεφασίσαμεν νὰ ταξειδύσωμεν καὶ ἰδῶμεν ἰδίως ὀφθαλμοῖς τὰ πάντα. Θέλομεν ἀναφέρει λοιπὸν τινὰς ἐκ τῶν παρατηρήσεών μας, ἐπὶ τῶν ἐμφύτων ὀρμῶν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ἐπὶ τῶν ἐξεων, τῶν μεταναστεύσεων, τῶν ἐρήτων αὐτῶν. Τὸ πεδίον τῆς φύσεως εἶναι ἀνεξάντλητον καὶ εὐρίσκει τις νέαν συγκομιδὴν. Εἰς τὰ θηριοτροφεία, ἐνθα κρατεῖ τις περιωρισμένα τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, δὲν δύναται τις νὰ μάθῃ τὴν θείαν σοφίαν· ἀλλ' ὅπως μὴ ἀμφιβάλλῃ

τις περί τῆς ὑπάρξεώς της δέον νὰ συλλάβῃ αὐτὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ εἰς τὰς ἐρήμους· ἐκ τῆς ἐρήμου δὲν ἐπιστρέφει τις ἄθεος· καὶ δυστυχία εἰς τὸν ὄδοιπόρον ἐκείνον, ὅστις, ἀφοῦ ἔκαμε τὸν γῦρον τοῦ κόσμου, ἐπανέλθῃ ἄθεος εἰς τὴν πατρικὴν του στέγην!

Ἐπισκέφθην ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς τὴν ἐρημον κοιλάδα κατοικουμένην ὑπὸ καστῶρων, συνεσκιαζομένην ὑπὸ ἐλατῶν, καὶ καθισταμένην κατὰ πάντα σιωπηλὴν ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐνὸς ἀστέρος τοσοῦτον εἰρηνικοῦ, ὅσον ὁ λαὸς, τοῦ ὁποίου ἐφώτιζε τὰς ἐργασίας. Καὶ ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ πῶς νὰ μὴ ἀνακαλύψω οὐδὲν ἴχνος τῆς θείας Διανοίας! Τίς λοιπὸν ἔθεσε τὸ ὀρθογώνιον καὶ τὴν στάθμην εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ζώου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἔμαθε νὰ ὑψῶνῃ προχῶματα λοξόκλιτα ἐκ μέρους τῶν ὑδάτων καὶ κάθετα ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς; Γινώσκετε τὸ ὄνομα τοῦ φυσιολόγου τοῦ διδάξαντος εἰς τὸν παράδοξον τοῦτον μηχανικὸν τοὺς νόμους τῆς ὑδραυλικῆς καὶ καταστήσαντος οὐτὸν τοσοῦτον ἄξιον μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ διχαστηρίων ὀδόντων καὶ τῆς πεπλατισμένης οὐρᾶς του; Ὁ Ῥεῦμοῦρ οὐδέποτε προεῖπε τὰς ἀστασίας τῶν ὠρῶν μετὰ τὸσαύτης ἀκριθείας, ὅσῃν ὁ κάστωρ δεικνύει, ὅποταν προβλέπῃ, ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς τροφῆς, ἣν συνάξει εἰς τὰς ἀποθήκας αὐτοῦ κατὰ τὸ θέρος, τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος.

Ἄλλαι ἐνδιάθετοι ὄρμαι, τὰς ὁποίας καθεκάστην δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν, προξενοῦσιν ἡμῖν μεγίστην ἐκπληξιν καὶ θαυμασμόν. Ἡ ὄρνις, τοσοῦτον δειλὴ, γίνεται τόσον γενναῖα, ὅσον ὁ ἀετὸς, ὅσάκις πρόκηται νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ πτηνάριά της. Οὐδὲν σπουδαιότερον τοῦ φόβου αὐτῆς, ὅποταν οἱ μικροὶ νοεσοὶ ἀπομακρύνονται τῆς φωλεᾶς καὶ τρέχουν νὰ λουσθῶσιν ἐντὸς δεξαμενῆς. Ἡ μήτηρ, ἔντρομος, περιστρέφεται περίξ τοῦ νεροῦ, κτυπᾷ τὰ πτερὰ, προσκαλεῖ τοὺς ἀπερισκέπτους νεοσσούς, περιπατεῖ μετὰ σπουδῆς, σταματᾷ στρέφει τὴν κεφαλὴν μὲ ἀνησυχίαν, καὶ τότε μόνον παύει ἀνησυχοῦσα, ὅποταν συνά-

ξῃ εἰς τὸν κόλπον της τὴν δισκυρπιτιμένην καὶ καταθρεγμένην αὐτῆς οἰκογένειαν.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων τούτων ἐνδιαθέτων ὄρμων, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος τοῦ παντός διένειμεν ἐν τῇ φύσει, ἡ ἀξιοθαυμαστοτέρα εἶναι ἀναντητήτως ἐκείνη, ἣτις ἐπαναφέρει κατ' ἔτος τοὺς ἰχθύς ἐκ τοῦ πόλου εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην τῶν ἡμετέρων κλιμάτων· ἔρχονται, χωρὶς νὰ πλανηθῶσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπως εὕρωσιν εἰς τὴν προσδιωρισμένην ἡμέραν τὸν ποταμὸν, ἐνθα μέλλει νὰ πανηγυρισθῇ ὁ ὑμέναιος αὐτῶν. Ἡ ἀνοιξίς ἐτοιμάζει ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ἡμῶν τὴν νυμφικὴν τελετὴν, στεφανώνει τὰς ἰτέας διὰ χλῆς, ἐκτείνει ἐντὸς τῶν σπηλαίων πασάδας ἐκ βρύων καὶ ἐκτυλίσσει τὰ φύλλα τῆς νυμφικῆς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς παραπετάσματα εἰς τὰς κρυσταλλώδεις ταύτας κοίτας. Μόλις αἱ ἐτοιμασίαι αὗται τελειώσωσι, βλέπομεν ἐμφανιζόμενα τὰ ἐγκυστα στίφη. Οἱ ξένοι οὗτοι θαλασσοπόροι ἐμφυχόνουσιν ὅλα τὰ ἡμέτερα παράλια· οἱ μὲν ὡς ἐλαφραὶ πομφόλυγες ἀναβαίνουνσι καθέτως ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων· οἱ δὲ βαυκαλίζονται νωχελῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων ἢ ἀπομακρύνονται ἐξ ἐνὸς κοινοῦ κέντρου, ὡς ἀναρίθμητα χρυσᾶ βέλη· τινὲς ἐξακοντίζουσιν ἐγκαρσίως τὰς ὀλισθηρὰς αὐτῶν μορφὰς διὰ μέσον τοῦ κυανοῦ νεροῦ, ἄλλοι κοιμῶνται ἐντὸς ἡλιακῆς ἀκτίνος, ἣτις διαπερνᾷ τὴν ἀργυροειδῆ ἐπιφάνειαν τῶν κυμάτων. Πάντες πλανῶνται, ἐπανερχονται, κολυμβῶσι, βυθίζονται, κυκλοφοροῦσι, σχηματίζουσι τακτικὰ σώματα, χωρίζονται καὶ πάλιν ἐνόνονται· ὁ δὲ κάτακος τῶν θαλασσῶν, ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς ζωϊκῆς πνοῆς, ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη τοῦ πυρός, ὅπερ ὁ σύντροφος αὐτοῦ ἐγκατέλειψε δι' αὐτὸν ἐντὸς τῶν κυμάτων.

Ἡ φύσις ἔχει τὰς ἐπισήμους αὐτῆς ἐποχὰς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων συγκλεῖ μουσικοὺς ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς γῆς. Βλέπει τις συρρέοντας σοφοὺς καλλιτέχνους, περιπλανωμένους ραψωδοῦς μὴ γνωρίζοντας νὰ ψάλωσιν ἄλλο εἰμὴ χορωδίας μὲ ἐπωδὰς, ὄδοιπόρους ἐκπλακωμένους μυσικῆς τὰ τετράστιχα

τῶν διεξοδικῶν αὐτῶν ἁσμάτων. Ὁ φλόρος συρίζει, ἡ χελιδὼν κελαδεῖ, ἡ φάσσα (ἀγριοπεριστερά) στενάζει· ὁ πρῶτος καθήμενος ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου κλάδου πτελέας τινός, προκαλεῖ τὸν κόσσυφον ὅστις εἰς οὐδὲν δεικνύεται ὑποδεέστερος αὐτοῦ, ἡ δευτέρα ψάλλει ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τὸ συγκεχυμένον αὐτῆς κελάδημα, ὡσπερ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Εὐάνδρου, ἡ τρίτη, κεκρυμμένη ὑπὸ τὸ φύλλωμα τῆς δρυός, παρατείνει τοὺς τρυσμοὺς αὐτῆς ὁμοιάζοντας τοὺς κυματοεἰδεῖς ἤχους κερατίνης σάλπιγγος ἠχούσης ἐν τῷ ἰάσει· τέλος ὁ πετρίτης ἐπαναλαμβάνει τὸ μικρὸν αὐτοῦ ἄσμα ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἐπαύλεως, ἔνθα ἔθεσε τὴν ἐκ βρύων μεγάλην αὐτοῦ φωλεάν. Πλὴν ἡ ἀηδὼν θεωρεῖ ὡς περιφρόνησιν ν' ἀπωλέσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς συναυλίας ταύτης, καὶ περιμένει τὴν ὥραν τῆς ἡσυχίας, ὅπως ψάλλῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, τὸ ἡδυπαθὲς καὶ θελκτικὸν αὐτῆς ἄσμα.

Ὅποτεν ἡ κρώτη σιωπῆ τῆς νυκτός καὶ τὰ τελευταῖα ψιθυρίσματα τῆς ἡμέρας ἀγωνίζονται ἐπὶ τῶν λόφων, εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, εἰς τὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας, ὅποτεν τὰ δάση βαθμηδὸν σιωπῶσι καὶ οὐδὲν φύλλον σείηται, ὅποτεν ἡ σελήνη ἠρέμα προχωρῆ, εἰς τὸν οὐρανὸν, ὁ δὲ ἄνθρωπος προσεκτικῶς ἀκροᾶται, τότε ὁ πρῶτος ἀοιδὸς τῆς φύσεως τονίζει τοὺς ὕμνους αὐτοῦ πρὸς ἔπαινον τοῦ Ἰψίστου. Μολονότι ἡ σύγχυσις ὑπάρχει εἰς τὰ ἄσματά του, ἡ χαρμῶσυνος ὁμοῦ αὐτοῦ φωνὴ ἀντηχεῖ εἰς τὸν αἰθέρα· μεταβαίνει ἀπὸ βαρυτονίας εἰς δξυτονίαν, καὶ ἐκ τοῦ ἡδέος εἰς τὸν ἰσχυρόν· κάμνει πύσεις· εἶναι βραδύς, ζωηρός· εἶναι καρδία τὴν ὁποίαν ἡ χαρὰ μεθύσκει, καρδία, ἣτις πάλλει ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἔρωτος. Αἶφνης ἡ φωνὴ ἐλαττοῦται, τὸ πτηνὸν σιωπᾷ. Ἄλλ' ἰδοὺ ἀρχίζει πάλιν! Πόσον οἱ ἤχοι αὐτοῦ μεταβάλλονται! ὅποια τρυφερά μελωδία! Ὅτε μὲν μεταβαίνει εἰς μελισμοὺς ἡδυπαθεῖς, καὶ τοὶ πεποικιλμένους, ὅτε δὲ ψάλλει μὲ ὕψος μονότονον καὶ πληρεῖς μελαγχολίας.

Οἱ ζητοῦντες νὰ ἀποκληρύνωσι τὸν ἄν-

θρωπον καὶ νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸ κράτος τῆς φύσεως, δύνανται ν' ἀποδείξωσιν ὅτι οὐδὲν ἐπράχθη ὑπὲρ ἡμῶν; Ἄλλὰ τὸ ἄσμα τῶν πτηνῶν, λ. χ. εἶναι τοσοῦτον κατάλληλον διὰ τὰς ἀκοάς μας, ὥστε οὐδέποτε θέλομεν τὰ ἀναγκάσει εἰς σιωπὴν. Ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ καταγοητεύωσιν αὐτὸν διὰ τῶν ἁσμάτων των καὶ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διαταγὰς τῆς θείας Προνοίας. Αἰχμάλωτοι εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν, πολλαπλασιάζουσι τὰς συμφωνίας των καὶ ὑπάρχει ἀναμφιβόλως ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἁρμονία τις κεκρυμμένη, καθότι πάντες οἱ ἀτυχεῖς εἰσιν ἐπιρρεπεῖς εἰς τὸ ἄσμα. Τέλος ἐὰν οἱ ἐρνηθοθῆραι διὰ βαρβάρου λεπτότητος ἐξορύττουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἀηδόνος, ἡ φωνὴ αὐτῆς δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἁρμονική. Ὁ Ὅμηρος οὗτος τῶν πτηνῶν κερδίζει τὴν ζωὴν τοῦ ψάλλον καὶ συνθέτων τὰ ὠρσιότερα αὐτοῦ ἄσματα ἀφοῦ ἀπωλέσῃ τὴν ὄρασιν. « Ὁ Δημόδοκος, λέγει ὁ ποιητὴς τῆς Ἰωνίας, ἀπεικονίζων ἑαυτὸν ὑπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ραψωδοῦ τῶν Φαιάκων, ἦτο ὁ εὐνοούμενος τῆς μούσης, ἣτις διένειμεν εἰς αὐτὸν τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν, καταστήσασα ναὶ μὲν αὐτὸν τυφλόν, ἀλλὰ δίδουσα αὐτῷ τὴν ἡδύτητα τῶν ἁσμάτων »

Τὸν περὶ μούσ' ἐφίλησε, δίδου δ' ἀγαθόν τε,
κακόν τε.

Ὅφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἠδεῖαν ἀοιδήν.

Τὸ πτηνὸν φαίνεται τὸ ἀληθὲς ἔμβλημα τοῦ χριστιανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· προτιμᾷ ὡς ὁ πιστὸς τὴν ἐρημίαν παρὰ τὸν κόσμον, τὸν οὐρανὸν παρὰ τὴν γῆν, ἡ δὲ φωνὴ αὐτοῦ εὐλογεῖ ἀδιαλείπτως τὰ θαυμάσια τοῦ Δημιουργοῦ.

Ἐπάρχουν νόμοι τινὲς σχετικοὶ πρὸς τὰς φωνὰς τῶν ζώων, καὶ οἱ ὅποιοι εἶναι ἄξιοι παρατηρήσεως. Ἡ διάφορος φωνὴ τῶν κατοίκων τῆς ἐρήμου εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸ μεγαλεῖον ἢ τὰ θέλητρα τοῦ μέρους, ἔνθα ζῶσι, καὶ μὲ τὴν ὥραν τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξέρχονται. Ὁ ὠρυγμὸς τοῦ λέοντος, ἰσχυρὸς, ξηρὸς, τραχὺς, διατελεῖ ἐν

ἀρμονία μετὰ τῆς διακεκαυμένης ἄμμου, ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκεται· ἐνῶ ὁ μυκηθμὸς τῶν βοῶν μας ἠδέως ἀντηχεῖ εἰς τὰς κοιλάδας ἡμῶν· ἡ αἶξ ἔχει τι τρέμον καὶ ἄγριον εἰς τὴν φωνήν, ὡς οἱ βράχοι καὶ τὰ ἐρείπια, ἐπὶ τῶν ὁποίων νέμεται· ὁ ἀρειμάνιος ἵππος μιμεῖται τοὺς ὄξεις ἤχους τῆς βυκάνης καὶ ὡς ἂν ἠσθάνετο ὅτι οὐκ ἔγεν· νήθη διὰ τὰς ἀγροτικάς ἐργασίας, σιωπᾶ ὑπὸ τὸ κέντρον τοῦ γεωργοῦ καὶ χρεμετίζει ὑπὸ τὸν χαλινὸν τοῦ πολεμιστοῦ. Ἡ θελκτικὴ ἢ ἀπαίσιος νύξ ἀντιπροσωπεύεται κατὰ σειράν ὑπὸ τῆς ἀηδόνας ἢ τοῦ αἰγλίου· ἡ μὲν ψάλλει ὑπὲρ τοῦ ζεφύρου, τῶν δασῶν, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἐραστῶν, ὁ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀνέμων, τοῦ σκότους καὶ τῶν νεφῶν. Τέλος σχεδὸν ὅλα τὰ ὑπὸ τοῦ αἵματος τρεφόμενα ζῶα ἔχουσι ἰδιαιτέραν φωνὴν ὁμοιάζουσαν ἐκείνην τῶν θυμάτων αὐτῶν. Ὁ ἰέραξ κνυζᾷ ὡς ὁ λαγιδεὺς καὶ μιαλούζει ὡς ὁ νέος αἴλουρος· ὁ ἴδιος αἴλουρος ἔχει εἶδος τι θρύλλου ὁμοιάζοντος ἐκείνου τῶν μικρῶν πτηνῶν τῶν κήπων μας· ὁ λύκος ὠρύεται, μουγγρίζει ἢ ὑλακτεῖ· ἡ ἀλώπηξ κλώζει ἢ φωνάζει· ἡ τίγρις ἔχει τὸν μυκηθμὸν τοῦ ταύρου καὶ ἡ θαλάσσιος ἄρκτος εἶδος τι τρομεροῦ ρόγγου, ὡς ὁ θύρυβος ὑφάλων κτυπωμένων ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἐνθα ζητεῖ τὴν τροφήν της. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι λίαν θαυμάσιος καὶ ὑποκρύπτει ἴσως τρομερὸν μυστήριον. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι τὰ ἀνθρωπόμορφα τέρατα ἀκολουθοῦσι τὸν νόμον τῶν σαρκοδόρων θηρίων· πολλοὶ τύραννοι ἔλαβον ἴχνη αἰσθητικότητος ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ εἰς τὴν φωνήν, μεταχειριζόμενοι ἐξωτερικῶς τὴν γλώσσαν τῶν δυστυχῶν, οὓς διενούνητο ἐσωτερικῶς νὰ κατασπαράξωσιν· οὐχ ἦττον ὁμοίως ἡ Θεία Πρόνοια δὲν ἠθέλησε ν' ἀπατηθῶμεν καθ' ὀλοκληρίαν, καὶ ἀραεῖ νὰ ἐξετάσωμεν ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς αἰμοδόρους ἀνθρώπους, ὅπως εὐρωμεν ὑπὸ τὴν ψευδῆ αὐτῶν γλυκύτητα ὕψος ὑπουλον καὶ ἀδηφάγον, χιλιάκις ἀπεχθέστερον τῆς θηριωδίας αὐτῶν.

Θαυμασίαν πρόνοιαν βλέπομεν ἐπίσης εἰς

τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν. Δὲν δύναται τις νὰ θεωρήσῃ ἄνευ συγκινήσεως τὴν θεῖαν ταύτην ἀγαθότητα τὴν χορηγοῦσαν τὴν τέχνην εἰς τὸν ἀδύνατον καὶ τὴν πρόνοιαν εἰς τὸν ἀμέριμον. Μόλις τὰ δένδρα ἀναπτύξωσι τὰ ἄνθη των, χίλιοι ἐργάται ἀρχίζουσι τὰς ἐργασίας των. Οἱ μὲν φέρουσιν ἄχυρα εἰς τὴν ἀπὴν παλαιοῦ πύργου, οἱ δὲ κτίζουσιν οἰκοδομὰς εἰς τὰ παράθυρα ἐκκλησίας τινός· ἄλλοι ὑποκλέπτουσι τρίχας ἐκ τῆς οὐράς φοράδος τινός ἢ ποάριόν τι, ὅπερ τὸ πρόβατον ἐγκατέλειψεν ἐπὶ τῆς βάτου. Ὑπάρχουσι ξυλοκόποι, οἵτινες συνάπτουσι κλάδους εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς δένδρου, κλώσται, οἵτινες συνάξουσι τὴν μετὰξην ἐπὶ τῶν σκολύμων. Χίλια ἀνάκτορα ἐγείρονται καὶ ἕκαστον ἀνάκτορον εἶναι φωλεὰ, ἐντὸς τῆς ὁποίας βλέπει τις θελκτικὰς μεταμορφώσεις· ἐν πρώτοις λαμπρὸν τι ὠδόν, ἀκολούθως μικρὸν τι πτιλωτὸν περικάλυμμα. Τὸ μικρὸν τοῦτο ὄν λαμβάνει πτερὰ, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ τὸ διδάσκει νὰ ἀναγείρηται ἐκ τῆς κοίτης του. Μετ' οὐ πολὺ ἀρχίζει νὰ κύπτῃ ἐκ τοῦ χείλους τῆς φωλεᾶς του ἐξ οὐ ρίπτει ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς φύσεως. Ἐντρομον καὶ καταγοητευμένον, τρέχει μετὰξὺ τῶν ἀδελφῶν του, οἵτινες δὲν εἶδον εἰσέτι τὸ θέαμα τοῦτο· πλὴν ἀνακλήθην ὑπὸ τῆς φωνῆς τῶν γονέων του, ἐξέρχεται αὐθις ἐκ τῆς κοιτίδος καὶ ἐπισκοπεῖ τὸ ἀπειρον τοῦ οὐρανοῦ, τὴν κυματίζουσαν κορυφὴν τῶν πευκῶν καὶ τὴν χλόην τὴν ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ δένδρου εὐρισκομένην. Ἐν τοσούτῳ, ἐνῶ τὰ δάση εὐφραίνονται διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ νέου αὐτῶν ξένου, παλαιὸν τι πτηνὸν, τοῦ ὁποίου τὰ πτερὰ ἀπεκατεστάθησαν ἄχρηστα, πίπτει πλησίον ρυακίου τινός καὶ περιμένει ἡσύχως τὸν θάνατον.

Ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἕτερον νόμον τῆς φύσεως. Ἐν τῇ μοῖρα τῶν μικρῶν πτηνῶν τὰ ὠὰ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρωματισμένα διὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος παρὰ τῷ ἄρρени χρώματος. Ὁ πετρίτης ἐμφωλεύει ἐντὸς τῆς λευκακάνθης ἢ εἰς τὰς βάτους τῶν κήπων, τὰ δὲ ὠὰ

μου ἔχουσι χρῶμα σχιστολίθου ὡς τὸ ἐπι-
στέγασμα τοῦ νότου αὐτῶν. Ἐνθυμούμεθα
ὅτι εὕρομεν μίαν ἐκ τῶν φωλεῶν τούτων
ἐντὸς τριανταφυλλιᾶς ὁμοιάζουσας μὲ κέλυ-
φος μαργαριτοφόρον καὶ ἐμπεριέχουσας τέσ-
σaras κυανοῦς μαργαρίτας· ἐν ρόδον κά-
θυγρον ἐκρέματο ὑπεράνω· τὸ ἄρρεν ἴστατο
ἀκίνητον ἐπὶ ἐνὸς παρακειμένου θάμνου ὡς
πορφυροῦν καὶ κυανοῦν ἄνθος. Τὰ ἀντικεί-
μενα ταῦτα μετὰ τῆς σκιᾶς καρῶς τινός, ἥτις
ἐχρησίμευεν ὡς βάθος τῆς σκηνῆς καὶ ὅπι-
σθεν τῆς ἁποίας ἔβλεπέ τις ἐγειρόμενον τὸ
λυκαυγές, ἀντηνακλῶντο εἰς τὸ ὕδωρ δεξα-
μενῆς τινός. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν διὰ τῆς
μικρᾶς ταύτης εἰκόνας ἰδέαν τῶν χαρίτων,
δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν φύσιν.

Ἐνῶ μέρος τῆς δημιουργίας κηρύττει
καθ' ἐκάστην εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους τοὺς
ἐπαίνους τοῦ Δημιουργοῦ, ἄλλη μερίς ταξεί-
δει, ὅπως διηγηθῆ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
Ταχυδρόμοι τινὲς διασχίζουσι τὸν ἀέρα, εἰσ-
δύουσιν ἐντὸς τῶν ὑδάτων καὶ ὑπερπηδῶσι
τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας. Οἱ μὲν φθάνουσιν
ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἀνοιξέως καὶ, γινό-
μενοι μετ' οὐ πολὺ ἄφαντοι μετὰ τῶν ζε-
φύρων, ἀκολουθοῦσιν ἀπὸ κλίμα εἰς κλίμα
τὴν κινητὴν αὐτῶν πατρίδα· οἱ δὲ ὑπερά-
ριοι ταξειδιῶται διαμένουσιν εἰς τὴν κα-
τοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπικαλούμενοι τὴν
ἀρχαίαν φιλοξενίαν. Ἐκαστος ἀκολουθεῖ
τὴν κλίσιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκλογῇ φίλου τινός.
Ὁ μὲν πετρίτης διευθύνεται εἰς τὴν πτωγὴν
καὶ ταπεινὴν καλύβην, ἡ δὲ χελιδὼν εἰσ-
έρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν βασιλέων.

Μόλις τὸ φθινόπωρον παρέλθῃ καὶ τὰ
δάση ἀπολέσωσι τὰ τελευταῖα αὐτῶν φύλ-
λα, πλῆθος ἀγρίων νησῶν βαίνουσι στοι-
χηδόν, διασχίζουσαι σιωπηλῶς τὸν μελαγ-
χολικὸν οὐρανόν. Ἐὰν ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀ-
τμοσφαίρας παρατηρήσωσι γοτθικὴν τινα
κατοικίαν περικυκλωμένην ἐξ ὑδροστασίων
καὶ δασῶν, ἐτοιμάζονται, ἀφοῦ προηγουμέ-
ως κάμωσι πολλοὺς ἐξελιγμοὺς ὑπεράνω
τῶν δασῶν, ὅπως διέλθωσι τὴν νύκτα εἰς τὸ
μέρος τοῦτο. Μόλις δὲ ὁ ἀτμός τῆς νυκτός
καλύψῃ τὴν κοιλάδα, πίπτουσιν ἰφνης ἐν-

τὸς τῶν ἀντηχοῦντων ὑδάτων, ἔχουσαι τὸν
τράχηλον τεντωμένον καὶ τὴν πτέρυγα με-
ταιωρημένην. Φωνὴ γενικὴ, ἣν διαδέχεται
βαθεῖα σιωπὴ, ὑψοῦται εἰς τὰ ἔλη. Ὁδηγού-
μεναι ὑπὸ ἀμυδροῦ φωτός, ὅπερ λάμπει εἰς
μικρὸν τι παράθυρον πύργου τινός, αἱ ὁδοί-
πόροι πλησιάζουσι τοὺς τοίχους διὰ τῶν κα-
λαμώνων καὶ τῶν σκιῶν. Ἐνταῦθα, πλήτ-
τουσαι τὰ πτερὰ καὶ κραυγάζουσαι ἐκ δια-
λειμμάτων ἐν τῷ μέσῳ τῆς βροχῆς καὶ
τοῦ συρίζοντος ἀνέμου, χαιρετῶσι τὴν κα-
τοικίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ φαλαρίς, αἱ περιοδεῖται τῆς ὁποίας εἶ-
ναι ἦττον μεμακρυσμένοι, εἶναι μία ἐκ τῶν
ὠραιότερων κατοίκων τῶν ἀναχωρητηρίων
τούτων. Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατοικεῖ τὰς ὄ-
χθας τῶν σχοίνων, βυθίζεται ἐντὸς τοῦ
λαβυρίνθου αὐτῶν, ἀναφαίνεται καὶ γίνεται
ἄφαντος ἐκβάλλουσα μικρὰν ἀγρίαν φωνήν·
περιδιαβάσει εἰς τοὺς τάφρους τοῦ πύργου
καὶ ἀγαπᾷ ν' ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν γεγλυμμένων
οἰκοσῆμων τῶν πύργων. Ὄταν προσεγγίξῃ
ἢ ἀνοιξίς, ἀποσύρεται εἰς μεμονωμένας πη-
γὰς. Ρίζα ἰτέας βεβαθουλωμένη ὑπὸ τῶν ὑ-
δάτων τῇ προσφέρει ἄσυλον. Ὁ σμίλαξ, τὰ
βρύα καὶ τὰ τριχοειδῆ φύλλα σχηματίζουσι
ἐμπροσθεν τῆς φωλεᾶς αὐτῆς καταπράσινα
παραπετάσματα. Τὸ κάρδαμον καὶ ὁ φα-
κὸς χορηγοῦσιν αὐτῇ τροφὴν ἄφθονον καὶ
τρυφερὰν, τὸ κελαρύζον ὕδωρ τέρπει ἠδέ-
ως τὴν ἀκοήν τῆς, ὠραία ἕντομα ἐπασχο-
λοῦσι τὰ βλέμματά τῆς καὶ ἡ νηϊὰς τοῦ
ποταμοῦ, ὅπως κρύψῃ τὴν νέαν ταύτην μη-
τέρα, φυτεύει πέριξ τῆς φωλεᾶς τὰς ἐκ κα-
λάμου ἠλακάτας αὐτῆς, βεβαρυμένας ἐξ ἐ-
ρυθροῦ μαλλίου.

Μεταξὺ τῶν μεταβατικῶν τούτων πτη-
νῶν ὑπάρχουν τινὰ, ἅτινα ἐξοικειοῦνται μὲ
τὰ ἦθη ἡμῶν καὶ ἀποποιοῦνται νὰ ἐπανέλ-
θωσιν εἰς τὴν πατρίδα των· οἱ μὲν, ὡς οἱ
σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεῶς, καταθέλγονται
ὑπὸ τῆς γλυκύτητος ὀπωρῶν γινῶν, οἱ δὲ,
ὡς οἱ λειποτάκται τοῦ πλοίου τοῦ Κῶκ,
δελεάζονται ἐκ τῶν θελγήτρων τῶν ἐπω-
δῶν, αἵτινες κρατοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὰς νήσους
των.

Λόγοι φυσικοί ἢ σκοποὶ ὠφέλιμοι διὰ τὸν ἄνθρωπον προσδιορίζουσι τὰς μεταναστεύσεις τῶν ζώων. Τὰ πτηνὰ, ἅτινα φαίνονται κατὰ τὸν μῆνα τῶν τρικυμιῶν, ἔχουσι τὰς φωνὰς γοερὰς καὶ τὰ ἤθη ἄγρια ὡς ἡ ἐποχὴ, ἣτις τὰ φέρει· δὲν ἔρχονται ὅπως τὰ ἀκούσωμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκούσωσι, καὶ ὑπάρχει εἰς τὸν ὑπόκωφον μυκηθμὸν τῶν δασῶν μυστηριώδης τις ἁρμονία θέλγουσα τὴν ἀκοήν. Τὰ δένδρα, ἅτινα δονίζουσι θλιβερῶς τὰς γυμνὰς κορυφὰς των, δὲν φέρουσι εἰμὴ μέλανα σίφη συνεταρισθέντα ὅπως διέλθωσι τὸν χειμῶνα· ἔχουσι δὲ τοὺς φρουροὺς αὐτῶν καὶ τὰς ἐμπροσθοφυλακὰς των· πολλάκις ἑκατοντοῦτις κορώνη, ἀρχαία προφήτις τῆς ἐρήμου, ἴσταται ἐπὶ δρυὸς τινος καὶ, ἐνῶ αἱ ἀδελφαὶ τῆς σιωπῶσιν ἀκίνητος καὶ σύννους ἀφίνει εἰς τοὺς ἀνέμους προφητικὰς τινὰς μονοσυλλάβους λέξεις.

Εἶναι ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ἡ κεκριθαλὶς (ἀγριόπαππια), αἱ νήσσοι, αἱ χῆνες, αἱ κίχλαι, οἱ σκολόπακες, οἱ χαραδριοὶ, οἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς τροφήν μας, φθάνουσιν, ὅσάκις ἡ γῆ εἶναι γυμνωμένη, ἐνῶ τὰ ξένα πτηνὰ, ἅτινα ἔρχονται εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ὀπωρῶν δὲν ἔχουσι μεθ' ἡμῶν εἰμὴ σχέσεις φιλικὰς· εἶναι μουσικοὶ ἀπεσταλμένοι, ὅπως θέλξωσι τὰ συμπάσιά μας. Πρέπει νὰ ἐξαιρέσωμέν τινα, ὡς τὸ ὀρτύκιον καὶ τὴν φάσαν, τὰ ὅποια παχύνονται ἐκ τοῦ ἡμετέρου σίτου ὅπως χρησιμεύσωσιν ἀκολούθως εἰς τὰς τραπέζας ἡμῶν. Οὕτω τὰ ἐκ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων προερχόμενα πτηνὰ εἶναι τὸ μάννα τοῦ βορρᾶ, καθὼς τὰ ἀηδόνια τὸ δῶρον τοῦ ζεφύρου· ἐξ οἴουδῆποτε μέρους τοῦ ὀρίζοντος ὁ ἄνεμος καὶ ἂν φυσήσῃ, φέρει μεθ' ἑαυτοῦ δῶρόν τι τῆς Θείας Προνοίας.

Αἱ χῆνες, αἱ ἀγριόπαππιαί, αἱ νήσσοι, ἐπειδὴ ἀνήκουσιν εἰς τὸ εἶδος τῶν κατοικιδίων ζώων, συζῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ θαλασσοπόροι εἶρον ἀναρίθμητα σίφη τῶν πτηνῶν τούτων μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Νέας Ζελανδίας. Τὰ θαλάσσια ταῦτα πτηνὰ ἔχουσι μέρη προσδιωρισμένα, ἐνθα συζητῶ-

σιν ἀπὸ κοινοῦ τὰς ὑποθέσεις τῆς δημοκρατίας των· εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σκόπελος ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων εὐρισκόμενος. Πολλάκις διευθύνθην πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἣν οἱ κάτοικοι ὀνομάζουσι *Περιστερεῶνα*, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς, ὅπως παρατηρήσω ἐκ τοῦ πλησίον τὰς συναθροίσεις αὐτῶν· Τὸ πλῆθος τῶν συναθροισθέντων πτηνῶν ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου ἦτο τοσοῦτο μέγα, ὥστε πολλάκις διέκρινα τὰς φωνὰς των ἐφ' ὅσον χρόνον διήρκει ἡ βοή τῶν κυμάτων. Μεγάλῃ ὁμοφροσύνῃ καὶ σύμπνοια ἐπεκράτει ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τοῦ Περιστερεῶνος. Ὅποτε νέος τις πολίτης ἐγεννήατο, ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸν ἔρριπτεν εἰς τὰ κύματα, καθὼς πράττουσιν οἱ βάρβαροι λαοὶ, οἵτινες βυθίζουσι τὰ τέκνα των εἰς τοὺς ποταμοὺς, ὅπως συνειθίσωσιν αὐτὰ εἰς τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας. Ταχυδρόμοι τινὲς φεύγουσιν ἀδιαλείπτως ἐκ τῆς νήσου μετὰ μεγάλης συνοδίας καὶ διασκορπίζονται κατὰ διαταγὴν τῆς Θείας Προνοίας ἐπὶ τῶν θαλασσῶν ὅπως συνδράμωσι τὰ πλοῖα. Οἱ μὲν προχωροῦσι μέχρι 40—50 λευγῶν καὶ χρησιμεύουσιν οὕτως ὡς σημεῖον ἀλάνθαστον εἰς τὸν ναύκληρον, ὅστις ἀνακαλύπτει αὐτοὺς ἐπιπλέοντας ἐπὶ τῶν κυμάτων, ὡς τοὺς σημαντῆρας ἀγκύρας τινός· ἄλλοι στάθμεύουσιν ἐπὶ τῶν ὑφάλων καὶ, ἄγρυπνοι φύλακες, ἐκβάλλουσι γοερὰς φωνὰς ἐν καιρῷ νυκτός, ἵνα ἀπομακρύνωσι τοὺς θαλασσοπόρους ἐκ τοῦ κινδύνου· ἄλλοι διὰ τῆς λευκότητος τῶν πτερῶν των, ἣτις εἶναι πραγματικὸς φάρος ἐπὶ τῆς μαύρης ἐπιφανείας τῶν σκοπέλων, ὁδοιγοῦσιν αὐτοὺς εἰς ἀσφαλῆ λιμένα. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἀπεκατέστησε τὸν ἀφρὸν τῆς μεταξὺ τῶν σκοπέλων εὐρισκομένης θαλάσσης μᾶλλον φωσφορικόν, ὅπως προφυλάξῃ τὰ πλοῖα ἐκ τῆς ὀρμῆς τῶν κυμάτων.

Ὅλα τὰ συμπτώματα τῶν θαλασσῶν, ἡ παλίρροια καὶ ἡ ἀμπωτις, ἡ γαλήνη καὶ ἡ τρικυμία, προλέγονται ὑπὸ τῶν πτηνῶν. Ὁ λάρος καταβαίνει εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἀπάγει τὸν τράχηλόν του ἐντὸς τῶν πτερῶν,

κρύπτει τὸν ἕνα πόδα εἰς τὰ πτίλα αὐτοῦ καὶ, μένων ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ ἄλλου, εἰδοποιεῖ τὸν ἄλιέα περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑδάτων. ἢ θαλάσσιος κορυθαλῆς, ἣτις τρέχει παρά τὴν θάλασσαν ἐκβάλλουσα γλυκεῖαν καὶ λυπηρὰν φωνήν, ἀναγγέλλει ἀπ' ἐναντίας τὴν στιγμὴν τῆς ἀμπώτιδος· τέλος οἱ λάροι ἀκολουθοῦντες τὰ πλοῖα μέχρι τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων μερῶν εἰδοποιουσι τοὺς ναύτας περὶ τῆς ἐπαπειλουμένης τρικυμίας· ὁ δὲ ναύτης, θεωρῶν αὐτοὺς ὡς πτηνὰ ἱερά, θρησκευτικῶς τοῖς χορηγεῖ τὴν φιλοξενίαν, ὅπταν ὁ ἄνεμος τοὺς ρίψῃ ἐντὸς τοῦ πλοίου. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ γεωργὸς σέβεται τὸν πετρίτην, τὸν προβλέποντα τὰς ὡραίας ἡμέρας, καὶ δέχεται αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἀγροτικὴν του σέγην ἐν καιρῷ χειμῶνος. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἄνθρωποι, μετερχόμενοι τὰ δύο σκληρότερα ἐπιτηδεύματα, ἔχουσι φίλους, τοὺς ὁποίους ἢ Πρόνοια τοῖς παρέχει, καὶ εὐρίσκουσιν εἰς τὰ ἀσθενῆ ὄντα τὴν συμβουλήν ἢ τὴν ἐλπίδα, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην ἤθελον εὐρεῖ παρά τοῖς ὁμοίοις αὐτῶν. Αἱ ἀμοιβαῖαι αὗται εὐεργεσίαι μεταξὺ μικρῶν πτηνῶν καὶ ταιλαιπωρουμένων εἶναι ἐν ἑκ τῶν συγκινητικῶν ἐκείνων χαρακτηριστικῶν, ἅτινα ἀφθονοῦσιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Μεταξὺ τοῦ πετρίτου καὶ τοῦ γεωργοῦ, μεταξὺ τοῦ λάρου καὶ τοῦ ναύτου ὑπάρχει ὁμοιότης ἠθῶν καὶ προορισμοῦ λίαν συγκινητικῶν. ὦ! πόσον ἡ φύσις εἶναι ξηρὰ, ὅσάκις οἱ σοφισταὶ ἐξηγοῦσιν αὐτήν! ἀλλὰ πόσον φαίνεται πλουσία καὶ γόνιμος εἰς τὰς ἀπλὰς καρδίας τὰς ζητούσας τὰ θαύματα αὐτῆς, ὅπως δοξολογήσωσι τὸν Δημιουργόν!

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὸ Φ. Σατωβριάν.)

Λ. Κ.

ΟΙ ΑΘΙΓΓΑΝΟΙ.

Τίς ἄπαξ τοῦλάχιστον ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ δὲν ἠσθάνθη βαθέως σπαρασσομένην τὴν καρδίαν ἐπὶ τῇ θεᾷ ἀθλίῳν τινῶν ὄντων, ἅτινα, ἡμίγυμνα καὶ ρακένδυτα, φάσματα μᾶλλον ἀνθρώπινα ἢ ἄνθρωποι ζῶντες, πλανῶνται δίκην περιπλανωμένου Ἰουδαίου ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ, ἐπαιτοῦντα, ἐπιδιώκουσι τὴν λύσιν τοῦ δι' ἄλλους εὐχεροῦς, διὰ ταῦτα δ' ἀλύτου προβλήματος τῆς ζωῆς; Τίς, βλέπων τὰ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὑπὸ τὰς φλογερωτέρας τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἢ ἐν μέσῳ χιόνων καὶ παγετῶν δύσμοιρα ταῦτα ὄντα, δὲν ἠρώτησεν ἑαυτὸν, ἂν ἀτελευτήτους γονέων ἀμαρτίας ἐξιλεόνωσιν, ἂν εἶναι ἀπλᾶ εἰμαρμένης ἀδυσωπήτου θύματα, ἢ ἂν ἐκ μόνης ἰδίας ἀβελτηρίας ἠξιώθησαν τῆς βαρύνουσας αὐτὰ τύχης; Ὅλίγαι συλλήβδην σημειώσεις ἐπὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ εἴους αὐτῶν ἴσως ἀπαντήσωσιν ἐν μέρει εἰς τὰς τελευταίας τῶν ἀνωτέρω ἐρωτήσεων.

Οἱ Ἀθίγγανοι ἢ Βοημοὶ καλούμενοι εἶναι καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένοι, τοὺς ἀπαντᾷ δὲ τις μεταξὺ καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ κέντρου τῆς Δύσεως λαῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἶναι γνωστοὶ ὑπὸ τὴν πρώτην τῶν δύο ὀνομασιῶν, ἐν τῇ Δύσει τοὺς καλοῦσιν ἐν γένει Βοημούς. Ἐπὶ μακροῦς χρόνους διαφιλονεικηθεῖσα ἢ καταγωγή αὐτῶν, ἐθεωρήθη παρά τῶν μὲν ὡς καθαρῶς Ἰνδική· ὅτι εἶναι Ἰνδοὶ (*Hindous*), ἀποδεικνύεται τρανώς καὶ ἐκ τοῦ τύπου τῆς φυσιογνωμίας των, ἐκ τοῦ εἰς διαφόρους κλάσεις ἢ τάξεις ὀργανισμοῦ των, πρὸ πάντων δ' ἐκ τῆς γλώσσης των, κράματος διεφθαρμένης Σανσκριτικῆς καὶ τῆς γλώσσης τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον κατοικοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως τῆς πρώτης. Ἐφάνησαν τὸ πρῶτον ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ὅτε ὁ Ταμερλάνος εἰσέβηκεν ἐν Ἰνδίας